

Osvald Sivertsen í Norðdepli, sum avdúkaði minnisvarðan, heldur, at tað er eitt fátækt fólk, sum ikki kennir sína søgu

hesar vóru tveir pápabeiggjar hjá Osvaldi, og eisini abbin á hinari síðuni og ein mammubeiggi.

– Eg eri føddur stívliga tjúgu ár eftir henda stóra vanlukkudagin. Pápi misti tveir beiggjar, og eg hoyrði hann mangan tosa um hetta. Og á hinari síðuni hoyrði eg ommu tosa um, hvussu tað var. Tað sigur seg sjálv, at eingin kann siga frá tí skelki, sorg og sakni og trega, sum hesin vanlukkudagurin bar bygdunum, ið vórðu raktar og øllum tí føroyska samfelagnum. At tað eydnaðist okkara bygd við Guds hjálp at reisa seg aftur, haldi eg, at fyrst og fremst konufólkini áttu heiðurin av. Eg havi viðhvørt ímyndað mær, hvussu tað hevði verið vorðið, um tað vóru kvinnurnar í besta aldri, sum vóru farnar, og menninir høvdu verið einsamallir eftir. So hevði ikki verið væl vorðið. Ivaleyst hevði verið øskukalt, tí mannfólkini megna ikki so nógv einsamallir, sum føroysku kvinnurnar so mangan hava víst, at tær hava megnað. Tær hava verið størstu kempurnar í hesum landinum, segði Osvald Sivertsen á samkomuni í skúlanum á Fossanesi, eftir at minnisvarðin í Norðdepli tollaksmessudag var avdúkaður.

Osvald segði seg vera sera fegnan um, at kommunan nú skipaði fyri hesum tiltakinum.

– Í sambandi við fyrireikingarnar, sum hava verið heimi á Sýnini, og tað, sum hevur verið tosað og skrivað hesar seinastu dagarnar, havi eg tosað við nógv fólk. Fleiri hava sagt, at tey hava vitað so lítið um hetta, sum fyriførst fyri hundrað árum síðani. Hetta er gott høvi hjá okkum øllum at steðga á og at minna okkum á, hvørjum vit eru runnin av, og á alt tað, sum vit hava at takka fyri, sigur Osvald Sivertsen.

Minnisvarðarnir

Fyrsti minnisvarðin yvir sjólættnar norðoyingar varð reistur í gamla

kirkjugarði í Vági í Klaksvík í 1943. Á sjálvum minnisvarðanum og á plátum, sum eru á steinum í kirkjugarðinum, sum nú er opin og lætt atkomuligur, eru nøvnini á norðoyingum, ið eru farnir á sjónum.

Osvald sigur seg minnst væl tann dagin, tá ið minnisvarðin í Klaksvík varð vígdur:

Hetta var knapt tredivu ár eftir stóra skaðadagin her hjá okkum í Norðdepli. Fleiri av hinum bygðunum her norðuri vóru eisini illa raktar av vanlukkum á sjónum. Eg var smádrongur tá, og eg minnst so væl, at mamma og pápi og Martin farbróðir og onnur í bygdini pyntaðu seg og fóru við báti norður um Múlan og til Klaksvíkar at vera við til hetta hátíðarhaldið. Fyri tey hevði hetta stóran týðning. Tey høvdu mist so nógv á sjónum, og tey áttu onga grøv og ongan gravstein at koma til. Nú kendu tey, at minnisvarði varð reistur yvir teirra, og nú hava vit eisini fingið ein minnisvarða her hjá okkum. Tað eru vit fegin um og takksom fyri, sigur Osvald Sivertsen.

Síðani fyrsti minnisvarðin varð reistur í Klaksvík, eru minnisvarðar komnir á Syðradali og á Skarði og nú eisini í Norðdepli. Tað hevur verið tosað um minnisvarðar í øðrum bygðum í Norðoyggjum.

Steinurin

Osvald Sivertsen fegnast um, at tað eydnaðist bygdarráðnum og Livari Nysted at bera so skjótt at, at tað bar til at avdúka minnisvarðan hundrað ára dagin fyri størstu bátsvanlukkuni í Norðdepli og størsta skaðadagin í Føroyum, tá ið tað snýr seg um opnar bátar.

– Satt at siga, so roknaði eg ikki við tí, tá ið Livar eina ferð í september var inni á gólvinum í øðrum ørindum, og prátið eisini fall inn á minnisvarðan. Men hann segði heilt avgjørt at rokna við tí, og nú siggja vit úrslitið.

Modellið av bátinum stendur

á stórum steini. Livar Nysted greiðir soleiðis frá um steinin, tá ið mannamúgvar er um at fara frá minnisvarðanum og norður í skúlan:

– Hesin steinurin hevur altíð verið her. Tá ið tað varð farið undir fyrireikingarnar til minnisvarðan, og tað var avrátt, at hann skuldi vera á hesum staðnum norðanfyrri gamla skúlan í Norðdepli ella heimi á Sýnini, sum tey siga her í bygdini, sá eg, at tað bar til at brúka steinin sum part av minnisvarðanum. Osvald hevur sagt mær, at eisini onkur, sum fírst henda dagin fyri hundrað árum síðani, plagdi at velta her, og rímuligt hava teir sitið á flata steininum og rindað møðina og fingið sær ein drekkamunn. Nú hava vit reist steinin upp, og eg eri fegin um, at eisini onnur

halda, at hetta tekur seg væl út. Økið frammanfyri minnisvarðan er steinsett við malagróti, og tað knýtir sjálvsagt hetta saman við sjónum og øllum tí, sum er í tí sambandi.

Katrin Næs, borgarstjóri, upplýsir, at tað varð farið undir arbeiðið um miðjan september í ár, og at tað er kommunan, sum hevur borið útreiðslurnar av fyrireikingunum, burtursæð frá stykkinum, sum Osvald Sivertsen hevur latið sum gávu, og sum borgarstjórin, bygdarráðið og bygdafólkið báðu megin Sundið eru ógvuliga takksom fyri.

Besta lótan í langa tíð

Seinastu vikurnar hava fyri tað mesta verið baldrutar. Tá ið mannamúgvan varð savnað í Norðdepli í sambandi við, at minnisvarðin varð

avdúkaður, var veðrið betri, enn tað hevði verið í nógv dagar og vikur og so nógv ferðir betri, enn tað var á tollaksmessu í 1913. Sundið var blankt, og brøttu fjøllini stóðu hvítklødd, og tað var púra friðarligt henda stilla seinnapartin.

Hundrað ár frammanundan, tollaksmessudag í 1913, kom ódnarveðrið av landnryðingi knappliga, og tað var mest sum í einum nú, at havið var púra uppøst.

Á minnisvarðanum eru plátur við nøvnunum á teimum, sum fórust við Múla bátinum í 1828, Norðdepilsbátinum í 1913, Fyrra Sundabátinum í 1918, Seinna Sundabátinum í 1945 og einstaklingum, sum eru druknaðir í Sundinum.

Jóan Petur Lydersen, vinstru megin, hevur gjørt modelið av bátinum, og Livar Nysted, høgru megin, eigur hugskotið til minnisvarðan, og hann hevur, vegna kommununa í Hvannasundi, staðið fyri arbeiðnum